καὶ καταρτιστὴς τοῦ Corpus μὲ τὶς σημιτικὲς ἐπιγραφὲς καὶ μελετητὴς τῶν θρησκειῶν καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο, ὁ πολύμαθος καὶ πολύσοφος, μὴν ἔχοντας μαζί του τὰ βιβλία του καὶ τὰ χειρόγραφά του, φυλακισμένος κάπου, ἔξω ἀπὸ τὸ Παρίσι, λίγο ὕστερ' ἀπὸ τὸ γαλλογερμανικὸ πόλεμο, ἔγραψε, παίζοντας νὰ ποῦμε, ἀριστούργημα τῆς σκέψης, τοὺς «Φιλοσοφικοὺς Διαλόγους».

173

Κάπου παραπάνου σημείωσα τὴ γνώμη, ποὺ συχνὰ τὴν ἐκφράζει ὁ Ψυχάρης, γιὰ τὸ ξέτασμα τῶν τρανῶν ἀνθρώπων, τῶν τρανῶν ποιητῶν τοῦ παλιοῦ καιροῦ, σὰ νὰ εἴτανε τοῦ καιροῦ μας. Τὸ ξέτασμα τοῦτο, σωστὰ φιλοσοφικό, μοῦ θυμίζει τὸ ξεχώρισμα τοῦ Ἔμερσον: Εἶναι δύο λογῆς ἄνθρωποι· οἱ ἄνθρωποι ποὺ βλέπουν τὰ ὅμοια, ποὺ ἀνταμώνουν· καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ βλέπουν τὰ διαφορετικά, ποὺ ξεχωρίζουν. Οἱ πρῶτοι εἶναι τὰ μεγάλα μυαλά. τὰ τ ζ έ ν ι α. οἱ δεύτεροι τὰ διαλεχτὰ μυαλά, τὰ τ α λ έ ν τ α. Τὸ ξέτασμα, καθὼς τὸ εἶπε καὶ ὁ Ψυχάρης, βασίζεται ἀπάνου στὴν ἑνότητα τῆς ποιητικῆς μεγαλοφυίας, ἀπάνου στὸ μοιάσιμο τῶν πάντων. Εἶναι κ' ἕν' ἄλλο ξέτασμα, σωστότερο, ἱστορικὸ νὰ τὸ ποῦμε. Γιὰ νὰ καταλάβῃς ἕνα νοῦ τοῦ περασμένου καιροῦ ἀνάγκη πρῶτα πρῶτα νὰ ξεχάσῃς τὸν καιρό σου, νὰ τὸν ἀποκαταστήσῃς ἐκεῖνο τὸ νοῦ στὸν κύκλο τοῦ καιροῦ τοῦ δικοῦ του, νὰ κρεμάσῃς τὴν εἰκόνα μέσα στὴν κορνίζα ποὺ τῆς στέκει, στὸ φῶς ποὺ τῆς πρέπει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΤΟ ΜΑΛΑΚΑΣΗ

II

Ἐπάνω ἀπὸ τὰ Πρ[illegible]
σὰ σὲ πανέφηλίῃ, ἀν[illegible]
κι' ἡ τὰ καταφρονίς [illegible]
βαστῶντας πάντα τὴν [illegible]

Ὦ [illegible]

Η ΠΑΛΙΑ ΜΑΝΑ

Στὸ φίλο μου ποιητὴ
Πάνο Δ. Ταγκόπουλο.

Ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι του κύταζε ἔξω, ἔξω, τὸν οὐρανό, τὸν ἥλιο, κι' ἄκουγε τὸν ἄνεμο νὰ βογκᾶ, νὰ κλαίει, ἔβλεπε τὴ σκόνη νὰ ὑψώνεται σὰν καπνὸς καὶ ν' ἀνεβαίνει ψηλά, νὰ χάνεται, ἀφοῦ, γιὰ μιὰ στιγμή, θάμπωνε τὸν ἥλιο καὶ τὸ γαλανὸ χρῶμα τ' οὐρανοῦ. Καὶ ὁ ἄνεμος βογκοῦσε, ἔκλαιε μὲ πολλὲς φωνές, ἀνθρώπων, ζώων, οὐρλιαζε, σφύριζε σὰ δράκοντας τσόπανος τὰ ξωτικὰ πρόβατά του ...

Κάποια πόρτα, κεῖ κοντά, χτύπησε δυνατὰ καὶ τὸν ἔκανε νὰ σκεφθεῖ.

— Πῶς ἤθελα, εἶπε, θεέ μου, νὰ χτυποῦσε καὶ σὲ μένα ἡ πόρτα! Νὰ ἐρχόταν κάποιος φίλος νὰ ρωτοῦσε τί κάνω! Νἄχα κἐγὼ μιὰ μάνα νὰ τρέξει στὸ παιδί της! Κανεὶς ὅμως, κανείς!

Ἡ ματιά του πῆγε πάλι ἔξω, σἕνα βράχο ὅμως τώρα, καὶ εἶδε μιὰ σχισμάδα του, μιὰ σπηλίτσα, ποὺ ἄλλοτε δὲν εἶχε προσέξει, καὶ θυμήθηκε τότε, πῶς τὴ νύχτα ἔβλεπε στὸν ὕπνο του, ὅτι βρισκότανε σὲ μιὰ σπηλιὰ ποὖχε κάμαρες μεγάλες, ἀπέραντες, καὶ αὐτὴ ἡ σπηλιὰ ἤτανε κεῖ, σαὐτὸν τὸ βράχο.

— Μὴ εἶνε κακὸ αὐτό; μή ...

— Ὅλα δυνατά! ἀπάντησε μελαγχολικὰ στὸν ἑαυτό του. Ἀλλοίμονο σὲ μένα! Καὶ πόσοι δὲ θὰ χαροῦν καὶ θὰ αἰσθανθοῦνε κάποια ἀνακούφηση! Ἐδῶ εἶνε ὁ τόπος τῶν μοχθηρῶν!

Πόσοι ἀλήθεια δὲ θὰ εὐχαριστηθοῦνε, πόσοι, ποὺ μὲ βρίζουνε βλέποντάς με φτωχὸ καὶ ταπεινό! ταπεινό;.. Ὄχι ταπεινό!. Δὲν εἶνε ταπεινότητα, εἶνε ἡ ὑπερηφάνεια ταπεινωμένη ἀπ' τὴ γερή μου σκέψη!. [illegible] μοχθηρῶν!.

[illegible] Πῶς νἄχει ἐκεῖθυμία νὰ φύγει [illegible]